AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԾՆԵՐԸ
ՍԻՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍՄՆ. տրկ. 6, Վեցամսեայ 4 տոլար
Յօրհն - խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՅՈՒԼԻՍ 1931
ԳԵՆ ՓԷ ՀԱՍԸ 3,50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս յօրհնին հացկին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրներ եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 35 (480)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԹԻՒՐՔԸ

Թիւրքիոյ մէջ տեղի ունեցող վերջին անցուդարձերը հանրային հետաքրքրութեան արժանի են և կը շարունակեն զբաղեցնել միջազգային քաղաքական շրջանակները։

Անհրաժեշտ է որ մեր ընթերցողները պէտք եղածին պէս կարենան տեսնել «արդիականացած» ու «բարեփոխուած» Թիւրքիոյ ներքին հիւանդ և որդնոտած վիճակը, որ երբէք լուսաւոր գիծեր չունի։ Տնտեսական, ընկերային և ելմտական բազմատեսակ տագնապներ կը կրծեն անոր ներքին էութիւնը, որոնց վրայ հիմնուած է այսօրուան Թիւրք պետութեան շէնքը։ Միշտ խռովայոյզ է ան և անհանդարտ։ տեսական ցնցումներ երկրի բոլոր մասերուն մէջ և փոխադարձ անվստահութիւն պետութեան և ժողովուրդին միջև։ Ժողովուրդը դժգոհ է տիրող երկաթեայ բռնութենէն։ անօթի է և անդործ։ իր կամքն ու զգացումները ազատ արտայայտելու իրաւունքէն զրկուած է։ կողոպուտ և գեղծում ամենամեծ չափերու հասած են։

Պէտք է լաւ ճանչնանք այս բոլորը, մեր հարևան պետութեան ներքին կեանքը։ Պէտք է իրատեսութեամբ քննենք հանրապետական վարչաձևով ծածկուած, սակայն իրականութեան մէջ բռնապետական լուծով իր ժողովուրդը քայքայող և խուլ դժգոհութիւններու առաջնորդող Թիւրք արդի պետութիւնը։

Անուրանալի է անչուշտ որ քէմալական յեղաշրջումէն վերջ, Թիւրքիան աւելի զօրացաւ ազգային բացարձակ անկախութեան գաղափարով, դաւանական կարգ մը կոյր նախապաշարումները թօթափեց, և ինչո՞ւ չխոստովանիլ, Եւրոպական կեղծ դիւանագիտութիւնն ու քաղաքավարական ընթացիկ ձևերը յաջողապէս կապկեց։ Դէպի յառաջդիմութիւն և արդիական զինուորական պետութիւն՝ զգալի վերանորոգումներ ունեցաւ, շնորհիւ իր վատնած նիւթական մեծագումար գոհողութիւններուն, որ ժողովուրդի կոկորդէն խլեց առանց փոխարինութեան։ Միջազգային քաղաքական ասպարէզին մէջ աւելի կարևոր դիրք մը գրաւեց ազգայնական Թիւրքիան, ոչ թէ իր ուժին ու կարողութեան պատճառաւ, այլ իր զինակիցներուն և անոնց ներկայացուցած քաղաքական դիրքին շնորհիւ։

Սակայն, ժողովուրդի մը ազգային տնկախութեան էն էական հիմը կազմող և կենսունակութեան ու յառաջդիմութեան գլխաւոր աղբակը եղող մտայնութեան և հոգեբանութեան փոփոխութիւնը կը մնայ նոյնը, ինչ որ էր պատերազմէն առաջ։ Թուրքին մտայնութիւնն ու բարքը չի կրցաւ ձերբազատուիլ բարբարոս բնազդներէն։ Ժէօն Թիւրքին և իթթիհատական Թիւրքին բուն ներքին նկարագիրը և այսօրուան վարիչներու նկարագիրներն ու հոգեբանութիւնները երբէք տարբերութիւն չունին իրարմէ։ Սուլթանական միապետութիւնը դադրած է և խալիֆան ջնջուած, տեղի տալով հանրապետական վարչաձևին, սակայն Թիւրքիան այսօր նորէն մէկ տէր ու տիրական ունի, որուն անձը ամէն սրբութենէ վեր է, անքննադատելի է և անձեռն մխելի։ Ով կը համարձակի դեղ ու բժիշկ առաջարկելդարմանելու և կասեցնելու համար յառաջացող ծիւրումը, կ'ենթարկուի Համիդեան շրջանի զուլումներուն և պատիժներուն։

Դեռ տարի մը չ'անցաւ Ֆէթհի պէյի ելոյթի Թուականէն։ Մուսթաֆա Քէմալ, արդիական Թուրքիոյ միապետը, ասպարէզ քաշեց զայն և Թուլցուց քիչ մը ընդդիմադիր բերանները։ Վրայ զարնուած փոկերուն ծայրերը Թոյլ տուաւ որ Ֆէթհի պէյ, հանրապետական Թիւրքիոյ հիմնադիրներէն ամենակարևորը, կազմէ կուսակցութիւն մը՝ մրցակցելու համար Խալքի դէմ, որուն մէջ հաւաքուած էին մեծ ու պզտիկ բոլոր վարիչները և իրենց շահատանը դարձուցած զայն։ Սակայն երբ տեսաւ որ նոր կուսակցութիւնը աւելի ազատ ու հանրապետական ըսկզբունքներ որդեգրած է և կը ձգտի երևան հանել Խալքի մէջ արմատ դրած զեղծումի և կեղծիքի բոլոր պատմութիւնները, զայն նկատեց հակաքէմալական և սաղմնային վիճակին մէջ խեղդեց։

Եւ տեսէք, ի՞նչ դաւադրական անժարդկային միջոցներ գործածեցին «հանրապետական» Թիւրքիոյ այսօրուան վարիչները՝ խեղդելու համար նոր կուսակցութիւնը, որ կազմուած էր իւրենց իսկ հաւանութեամբն ու փափաքով։ Նոր ընտրութիւն, քաղաքապետական նոր օրինագիծ, Իզմիրի արիւնահեղ ընդհարումները, յարձակում և սպառնալիք և վերջապէս Ըմմէթ փաշայի վրէժխնդրութիւնը։ Իբրև Թագ ու պսակ, այդ բոլորէն վերջ, լուծուեցաւ «Սէրբէսթի» կուսակցութիւնը։

Ահա հանրապետական Թիւրքիան և ա՜հա՛ իր վարիչներու հոգեբանութիւնը։ Այսպէ՞ս կը յարգուին խօսքի և մամուլի ազատութեան հիմունքները։

Բայց հետեւեցէք քիչ անդին հրատարակուած Թիւրքիոյ Ազգ։ Մեծ Ժողովի վերջին նիստի կատաղի վիճաբանութիւններուն։ Զորս ընդդիմադիր Թերթերու տնօրէնները, որոնք մեղք գործած էին քննադատելով։ ներկայ վարչածը, ժողովի մէջ, Մ. Քէմալի ներկայութեամբ, կ'ենթարկուին ամենածանր յարձակումներու և հայոյութեանց և կ'առաջարկուի անոնց արտաքսումը երկրէն, որպէս հայրենադաւաններ։

ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ 1932 ՄԱՐՏ 1ԻՆ
ՀՐԵԱՆՆԵՐ, ԱԶԱՏ ՈՐՄՆԱԴԻՐՆԵՐ ԵՒ ՃԷԶՈՒԻԹՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Գրեց՝ Զօր. Լիւտէնտօրֆ

1914—1918ի համաշխարհային պատերազմի միջոցին գերման բանակներու ընդհանուր հրամանատար զօր. Լիւտենտօրֆ վերջերս հրատարակեց «Նոր Համաշխարհային Պատերազմ մը» անուն գիրք մը, որուն գլխաւոր մասերը կը թարգմանենք «Ազգակ»ի ընթերցողներուն։

Ինչպէս գրած եմ ասկէ առաջ, այս հրատարակութեամբս ալ կը հաստատեմ որ 1932 Մարտ 1ին պիտի սկսի հոմաշխարհայինընդհանուր պատերազմ մը։

Ինչո՞ւ։

Այս գուշակութիւնս ենթադրական չէր։ Ես այս վճիռը կարեւոր դէպքերու պատմութիւններէն եւ զանոնք պատրաստող պատճառներու և ուժերու ուսումնասիրութենէն կեզրակացնէի։

Հրեաներ, Ազատ Որմնադիրներ և Ճիզուիթներ դաւադիրներ են։ Անոնք սրբազան ժամերու կը հաւատան։ Բոլոր մեծ դէպքերու ընթացքին կարեւորութիւն կուտան այս նախապաշարման։

Դաւադիրները կը հաւատան որ կարգ մը թուականներ սուրբ են և արիներ մեզատոր։ Թիւրք որոնք քով քովի բերուելով կը գումարուին և որոնց գումարը կը վերջանայ 5 թիւով, կը նկատեն բախտաբեր։ Մեծ դէպքերու յաջորդուն թուականները եթէ գումարենք, կը տեսնենք որ 5ով կը վերջանան։

Օրինակի համար, 1789ին ծագեցաւ Ֆրանսական ապստամբութիւնը այժմ գումարենք այս թուականները. 1-7.8-9=25. ահա տեսնենք որ գումարը կը վերջանայ 5ով,

Ուրիշ օրինակ մը։

1914ին սկսաւ համաշխարհային պատերազմը։ Գումարենք 1-9.1.4.= 15, ահա նորէն կը տեսնենք որ գումարը կը վերջանայ 5ով։

Հիմա մէկ ալ նայեցէք 1932 թուականին վրայ. ասոր գումարն ալ 5ով կը վերջանայ և 5ով ալ բաժանելի կըլլայ. 1-9.3.2=15։

Այս ժամն իմ ունեցած հաւատամքս թէպէտ շատ պարզ և հասարակ կը տեսնուին, սակայն առոր վրայ հիմնուած են բոլոր քաղաքական և զինուորական դասաւորումները։ Այսուհանդերձ եւ այս կէտին վրայ պիտի չծանրանամ և ուզղակի պիտի զբաղիմ նը-կարագրելու յառաջիկայ պատերազմը զօրակոչի յայտարարութեան օրէն սկսելով։

* * *

Պատերազմի յայտարարութեան նախօրդող ամիսներու և օրերու ընթացքին, ամենեցուն մեծ աղէտի մը յատուկ նշաններ տեսնուիլ պիտի սկսին։ Տնտեսական տագնապներ պիտի սաստկանան. անգործութիւնը պիտի ընդարձակուի եւ անհանդուրժելի վիճակի մը պիտի հասնի։ Ֆաշիզմի և պոլշեւիզմի պատրաստած տնտեսական ծրագիրները չպիտի քալեն. թշուառներու և զրկուածներու թիւը պիտի բազմանայ։

Ասոր փոխարէն, ընդհակառակը պիտի աւելնայ պարտուած ժողովուրդներու ապրելու փափաքը և որով պիտի աւելնայ նաև անոնց քինախնդութիւնը։

Մինչեւ իրենց վիզը զինուող երկիրներու մէջ, մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ, հանրային կարծիքը Գերմանական յարձակումով մը պիտի զբաղուի և պիտի զրգռուի։ Միևնոյն զրգռութիւնները պիտի տիրեն Լեհաստանի և Չեխոսլովաքիոյ մէջ։ Այդ զրգռութեանց համար պիտի օգտագործուին Գերմանիոյ մէջ տեսնուող զինուորական խարերը եւ գերման ժողովուրդին ազատութեան հանդէպ ունեցած տենչը։

Ժողովուրդներու վիճակը, անհանդուրժելի դարձնելու ատիճան դէշ պիտի բլլայ և եւրոպական ժողովուրդը «այս այսպէս չըլլար» պիտի ըսէ. «Վանդալաւոր հետեւանք մը և անվերջ վախ» խօսքերով ընդհանուրին կարծիքն ու զգացումները պիտի սարսափին, բայց ոչ ոք պիտի կրնայ բացատրել թէ՝ ո՞ւր կերթայ այդ ճամբան։

Այս կերպով ամբողջ եւրոպական ժողովուրդները 1914ին եղածէն պէս դէպի պատերազմ պիտի յառաջանան առանց գիտնալու։ Մեծ զինուորական տէրութիւնները օդի, ցամաքի և ծովու վրայ դաշնի զինակցութիւններ և պատրաստութիւններ պիտի տեսնեն։

Գերմանիա, Աւստրիա և Հունգարիա ևս պիտի սկսին պատրաստուիլ։ Անգլիայէն, Ռուսիայէն և Իտալիայէն զէնք և պատերազմական այլ պիտոյքներ բերուելու պիտի աշխատին։ Այս բոլորը, ընդհանօրէն, Ֆրանսայի և իր զինակիցներուն ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրեն։

Պատերազմը սկսելու համար պատրաստակ պիտի ծառայէ Գերմանիոյ, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ պատրաստութիւնները. կամ ուրիշ յարմար ճառճառ մը. օրինակի համար Ֆրանսան կամ իր զինակիցներուն կողմէ Հռովմի մէջ Պապին դէմ մահափորձ մը կը կատարուի։ Հիմակուընէ կարելի չէ վճռականօրէն յայտարարել այդ պատրուակը։

Յայտնի բան մը եթէ կայ, այն ալ պատերազմի այլեւս կատարուած իրողութիւն մը բլլալն է։

Այս պատերազմը մեր դէմն է։ Ան պաշտօնական յայտարարութեամբ մը պիտի չըլլայ. զէնքերը կրակ պիտի առնեն։ Ֆինլանդիայէ, Սպանիայէ և Բարձրաբերձ զատ, բոլոր երկիրները այս գժոխային կրակը պիտի բռնկեցնէ։ Թիւրքիա, Զուլիցերիա և Սպանիա դէպքերու տարածման դաշտերն են։ Լեհաստանի զօրակոչ պիտի յայտարարեն և պիտի սպասեն։

Զօրակոչի առաջին յայտարարուած օրէն սկսեալ օդային և ծովային թշնամութիւնները պիտի սկսին և դէպքերը պիտի չտանեն։

Լոնտոն, Փարիզ, Մարսիլիա, Միլանօ, Հռովմ և Վատիկան քաղաքները, Վենետիկ, Ակրաժ, Գուտարէյնի և ուրիշ շատ մը քաղաքներ կազի և հրդեհի ռումբերով սաստիկ յարձակումներու պիտի ենթարկուին։ Գերման և Աւստրիական քաղաքներն ալ միևնոյն բախտին պիտի արժանանան։ Տիւսէլտորֆ և Բուհր քաղաքներն ու իրենց հաստատութիւնները, Քէօլն, Մանհայմ, Հէյտելպէրկ, Քարսրահ, Օսպուրկ, Մայզպուրկ, Կրաց, Վիեննա, Լէյբզիկ, Տէրսթօն, Պերլին, Գրէսլաւ, Ֆրանքֆորթ, Սթայի ևն. եւայլն բոլորովին պիտի աւերուին։

(1) (Շար.)

Տեսա՞ք այժմ արդի Թիւրքին և իր վարիչներուն հոգեբանութիւնը։ ըսէ՛ք, հանրապետութիւ՞ն է ասիկա։ Այդքան լրբենի հայհոյութիւններ ամենակարևոր Թերթերու տնօրէններու հասցէին և պահանջել որ անոնք արտաքսուին, ինչո՞վ կը տարբերի ժէօն Թիւրքի և Իթթիհատական Թիւրքի հասկացողութենէն և ըմբռնումէն։

Զկայ աշխարհի մէջ երկիր մը, նոյն իսկ ոչ հանրապետական, ուր խօսքի և մամուլի ազատութիւնը այն ասոլիճան ճնշումի տակ առնուի որքան Թիւրքիոյ մէջ։ Պէտք է չորցուին դժգոհ լեզուները և պէտք է ցամքին գանգատող ու բողոքող բերանները։ այս է Թիւրք վարիչներու նշանաբանը։ Մամուլի պայքարը այնքան բուռնէ և իրար հանդէպ այնքան ատելալեցուն և վրէժխնդիր որ յաճախ ոճիրներու կը յանգի։

Զեի և երևոյթի մէջ է այսօրուան Թիւրքիոյ յառաջդիմութիւնն ու զարգացումը։ մտայնութիւնն ու բարքերը կը մնան անփոփոխ և փէսաւոր թէ՝ գլխարկով, Թիւրքը միշտ նոյն Թիւրքն է։

ԹԻՒՐՔԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

III

ՆՈՐ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

Մի քանի օր յետոյ սուլթանի առաջին սէլամլըքն էր։

Մեզ լուր տուին, որ սուլթանը նոյն օրը ազօթքի արարողութենէն յետոյ մեզ պիտի ընդունի ունկնդրութեան ժամի մը վերնայարկի իր հանգստեան սրահում։

Կանգնած ենք հանդիսատես սէլամլըքի աւանդական թափօրին։ արքայական ապարանքը մեզուացնողի պէս դուրս է թափել իր բոլոր նախկիններին որ աշխարհը տեսնի և ժողովուրդը ծունկի գայ ապշած և քանչացած ու զարմուրած իր տիրոջ փառքից ու զօրութիւններից։ Ես տեսել եմ կարմիր սուլթանի սէլամլըքը, նոյնիսկ իր կեանքի, զօրութեան ու իշխանութեան վերելոյսին։ Նրա սէլամլըքը զուրկ չէր բռնաւորի շուքից ու ահաբեկիչ երևոյթից։

Ընդամէնը մի քանի տարի առաջ այս ճամբին իր աչքերի տակն պայթած դժոխային մեքենան իսկ չէր փոխել իր խրոխտ կեցուածքը և իր սովորութիւնները։

Այդ 1908ին էր հին փառաւոր օրերի պէս իր շքեղ ու ճոխ և հարուստ կանանոցը և ներքինիներին առաջ արած, ալբանացի թիկնապահ գունդերով շքաւորուած, զինուորական փողերի թնդիւնով դուրս հյաւ Երլդրզի պալատից օտար դեսպաններին ժպիտներ բաշխելով և աչքը սեւեռուն ալ ու ձախ շարուած հանդիսատես բազմութեան։ Որչափ և աւելի էր իր սրիւնախանձ, ժարգախոշոշ պատկերը բայց և այնպէս չէր կարելի չնկատել, որ թափօրով այսպէս անցնողը իրաւէս ամբոխների վարիչ է, որ գիտէ ի՞նչ է անում, ո՞ւր է գնում, և ինչո՞ւ է սարքել այս տեսարանները։

Տասն տարի է անցել այն ժամանակից։ Համիդը այս երկրի յետին ծուռն է քամել ու անցել։

Եւ այժմ նոյն ճամբով, նոյն թափօրով անցնում է դարձեալ մի սուլթան, բայց սուլթանութիւնը չկայ այլևս։ բռնկալից յետոյ մնացածը երգիծանք է լոկ։

Մուհամմէդ Զ.ի ե՛ւ հարէմը, ե՛ւ թխաժարի ներքինիները, և՛ իր պալատական պահակները ամէն ինչ վախ ու անորոշութեան պատկեր ունէին։ մի լռիկ խռովք, մի տեսակ ընդհանուր լրջութիւն ու տարակուսանք կայ ամէն կողմ։ Թում է, թէ ոչ ոք այլևս իր դերի ու շարժուձևերի իմաստը չգիտէ, և վրդոված չէ, թէ այս բոլորը պիտի շարունակուի։ Ամբողջ այդ թափօրը անցողակի բնոյթ ունի, որին այլևս ոչ ոք չի հաւատում։

Ահա և ինքը նոր սուլթանը. իր առաջին հանդիսաւոր ելքն է այս սէլամլըքը։

Գահակալու թեան հանդիսին տեսածս մարդն է, մի քիչ աւելի կորացած իր թրի կոթին, մի քիչ աւելի մտահոգ, և աւելի ձանձրացած։

Իր ողջոյնի շարժումներն ակամայ են եւ իր ժպիտները օրհասական։

Սուլթանը կայ տակաւին, սուլթանութիւնը վերջացել է. անցնողը մի սուտեր է միայն։

Սէլամլըքից յետոյ՝ մեզ հրաւիրեցին ազօթատան վերնայարկը։

Մեզ առաջնորդեց Էնվէր փաշան։

Սուլթանը կանգնած էր սրահի կենտրոնում, նա ձեռք մեկնեց մեզ։

«Բարի էք եկած» շշնջալով։

Շնորհաւորական իմ հակիրճ խօսքերին, որ թարգմանում էր Էնվէրը, Սուլթանը պատասխանեց արտասովոր քաղցրութեամբ. պարզ էր, որ նա աշխատում էր իր խօսքերով աւելի ուշադրութիւն և աւելի կշիռ տալ հայ պատուիրակութեան։ Անշուշտ, այս բոլորը կանխապէս չափուած ու ձեւուած էր։

Էնվէրը զուր չէր կանգնած այդտեղ։ հայեացքը նրա աչքերին սեւեռած։

Սուլթանն ասաց, թէ ինքը չատ ուրախ է տեսնել «էրժէնի մուրախասլերի», աւելի ևս բախտաւոր է, որ իր թագաւորութեան օրերին է զուգադիպում հայ ժողովրդի անկախութիւնը հայ հանրապետական պետութեան կազմակերպութեամբ։ Ու նա յոյս յայտնեց և հաւատ, որ բարւոք դրացիական յարաբերութիւնները պիտի հաստատուին Թիւրքիայի և Հայաստանի միջև և թէ ինքը ամէն ինչ կ'անի, որ երկու ազգերի մէջ թիւրիմացութիւնները իսպառ վերանան և անկեղծ, բնականոն վիճակը հաստատուի։

Վերջացաւ։ Աւելին չէինք ըսպասուիր։ Ու դուրս եկանք առանց հիասթափութեան և առանց յոյսի։

ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԸ

Զորս ընկերներ կ'օրոյնէք Փարիզ երթալ, իւրաքանչիւրս իրեն յատուկ գործերով։

Ա՛լ, անկէ եաթ երբոր իրարու կը հանդիպինք, ծրագիրներ կը մշակենք մեր Փարիզ տալիք այցելութեանց մասին։

Քաղաքին այլեւայլ մասերու անուններուն կը յաջորդեն Ազգ. դէմքերու անունները։

— Անարոնենքը տեսնենք կ'առաջարկէ մեկզմէ մին։

— Զօրավար Անդրանիկի գերեզմանը այցելենք, կ'ըսէ միւսը։

— Կոմիտաս վարդապետին այ երթանք, կ'աւելցնէ երրորդը։

— Մեր վերջին թագաւոր Լեւոն Լուսինեանը չմոռնանք կը պնդէ չորրորդը։

Եւ այս բոլորին համար ալ համակարծիք կը գտնուինք իրար...։

Օր մըն ալ արդէն ոնց մեզ հաւուն մէջ կը գտնենք։ Աղէքսանդրիա-Սանտրինիա-Մէտինա - Մարսէյլ ու Փարիզ։

Եւրոպան առաջին անգամ տեսնող արեւելքցիին սոսկում կը պատճառեն Փարիզի հաղարամէկ պողոտաները, և մարդ երբեք չհամարձակիր պանդոկի դռնէն դուրս ոտք կոխել, մտածելով որ պիտի կորսուի ընդմիշտ, և ա՛լ կարելիութիւնը չպիտի ունենայ վերստին իր բնակարանը գտնելու։

Կ'անցնին չորս օրեր։

Հինգերորդին, մեզի ծանօթ եւրիտասարդի մը առաջնորդութեամբ Gar-St.-Lazareէն «Մէթրոն»կ'առնենք Pere Lachaiseի համար։

Դնացքը կը սուրայ գետնին տակէն։

Կայարաններ կը յաջորդեն իրարու...։

Եւ ահա Pere Lachaise։

Ելեքտրաշարժ սանդուխ մը վեր կը հանէ մեզ։

Դուրս ենք։

Անձրեւ կը տեղայ։

Անցորդէ մը կը հարցնենք գերեզմանատունը։

Ձախ կողմի խորքը ցոյց կուտայ քարէ սանդուխներ։ Կը յառաջանանք։ Սանդուխներէն վեր կ'ելլենք։ Գերեզմանատունը երկու կողմերը կան երկու տնակներ գերեզմանապահներուն համար շինուած։

— Քարտէս մը պէտք է գնէք, կ'ըսէ պահակներէն մին։

Կը համակերպինք։

Ապա, փոշոտ հսկայ տոմարներէն մին վար առնելով կը դարձնէ Թերթերը մէկ առ մէկ, ի վերոյ կ'ըսէ. «93րդ ժանաբաժնին մէջ կը գտնուի։

Կը քալենք, խնամուած ծառուղիներէ, մերթ վերելք մերթ վայրէջք։ Կը հանդիպինք գեղարուեստական նրբին արձաններու, երբեմն երկար կը կենանք անոնց առջև զմայլած։

55րդ. 78րդ. 74րդ. 89դ և ինչպէսուն։ Մատեցանք, կը ճանչնանք իրարու։ Ինչպէսունը երկու և անա ինչպէսունը երեքը։

Մատնարաժին մը որ երեք անգամ աւելի մեծ է, քան Գէյրուքի հայոց գերեզմանատունը։

Կը փնտռենք Զօր.ին չիրիմը, բայց անկարելի կ'ըլլայ գտնել։ հակառակ որ մեզ առաջնորդող ներկայ եղած է թաղման, և կը յիշէ որ ճամբուն եզերքը կը գտնուի։

Դժուար չպիտի ըլլար գտնել, սակայն մեր փնտռածը մեր տեսնելիքը չէր երբէք։

Մեր ուշադրութիւնը անչուք չիրիմներէն վրիպելով, միշտ ներկայանալիներուն վրայ կը կեդրոնանար։

Անկարելի եղաւ գտնել մեր փնտրածը։

Ի վերջոյ գերեզմանատան մէջ մաքրութեամբ պարապող կիներէն մէկուն մոտենալով կը հարցնենք։

«Տիկին, արդեօք գիտէք ուր կը գտնուի հայ զօրավար Անդրանիկի չիրիմը»։ Մեզի ցոյց կուտայ սեւ ասֆալտակներով եզերուած գետնին հատասար «էլեթնով» դամբարան մը։ Կը մոտենանք և կը տեսնենք ասֆալտակէ սեւ խաչփայտ մը որուն վրայ Մեսրոպեան տառերով գրուած է «Զօրավար Անդրանիկ»։

Խաչփայտը ծռած էր. իսկ թէ գետինը մանել ուզեր իր ամենոցէն։

Հապար «վա՜յ» կուտանք մենք մեզի։

Մեր աչքերուն առջևէն կը սահին կ'անցնին չարժանկարի ժապաւէնի մը նման, Ամերիկայի մէջ եղած պատիները անոր դագաղին։ «Օդանաւերու վերէն ծաղիկներ թափեր, զինուորական նուագախումբի մասնակցիր, Զօր. Սմբատի անոր գատարկ ձիուն պախուրէէն բռնած թափորին առջևէն յամրաբար քալելր...»։

Բայց ինչ անչուք վախճան է այս, ո՞ր սև ճակատագիրը նետեց զայն այս անչուք անկիւնը։

Կը նստինք իւր չիրմին չուրջ և կը պատմենք անոր անցեալէն։

Երգ մը կը սահի մեր շրթներէն։

Թեւաբ մը պիտի չըլլայ. զէնքերը կրակ պիտի առնեն։ Ֆինլանդիայէ, Սպանիայէ և Բարձրաբերձ զատ, բոլոր երկիրները այս գժոխային կրակը պիտի բռնկեցնէ։ Թիւրքիա, Զուլիցերիա և Սպանիա դէպքերու տարածման դաշտերն են։ Լեհաստանի զօրակոչ պիտի յայտարարեն և պիտի սպասեն։

Զօրակոչի առաջին յայտարարուած օրէն սկսեալ օդային և ծովային թշնամութիւնները պիտի սկսին և դէպքերը պիտի չտանեն։

Լոնտոն, Փարիզ, Մարսիլիա, Միլանօ, Հռովմ և Վատիկան քաղաքները, Վենետիկ, Ակրաժ, Գուտարէյնի և ուրիշ շատ մը քաղաքներ կազի և հրդեհի ռումբերով սաստիկ յարձակումներու պիտի ենթարկուին։ Գերման և Աւստրիական քաղաքներն ալ միևնոյն բախտին պիտի արժանանան։ Տիւսէլտորֆ և Բուհր քաղաքներն ու իրենց հաստատութիւնները, Քէօլն, Մանհայմ, Հէյտելպէրկ, Քարսրահ, Օսպուրկ, Մայզպուրկ, Կրաց, Վիեննա, Լէյբզիկ, Տէրսթօն, Պերլին, Գրէսլաւ, Ֆրանքֆորթ, Սթայի ևն. եւայլն բոլորովին պիտի աւերուին։

(Շար.)

ՔԱՆԻ ՄԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴ. ՀԵՏ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ ԳՈՌ ՉԷ ԱՑՑԵԼՈՂՆԵՐԷՆ

Մանօր բանանաւաք Գրն. Զիթունի, Փարիզ ի պատիւ Կոմիտաս Վարդապետի կազմակերպուած համերգին յաջորդ օրը տեսակցութիւն մը ունեցած է տարաբախտ հայ երգչին հետ Վիլիւիճի ապաստանարանին մէջ։ Մեծ վարպետը լաւ չէ տարադրուած իր նախկին բարեկամը ընդունելու, ինչպես կը տեսնուի ըստորեւ հրատարակուած տողերէն։

Կիրակի, Յունիս 28, Կոմիտաս Վարդապետին իպատիւ կազմակերպուած համերգին տպաւորութեանը տակ՝ յաջորդ օրն իսկ Կոմիտասը տեսնելու գացի։

Տասներկու տարի էր չէի տեսած։

Փլաս տ'Իթալիէն 85 թիւ հանրակաղը կ'առնեմ, ու ժամը 3ին Վիլիւիւիճի Ապաստանարանին առաջն եմ։

Փարիզի հարաւային արուարձաններէն՝ հաւեստ անկիւն մը, ծառուղիի մը մէջ կողմը, վանդակապատ ընդարձակ չէնք մը։

Երկաթ մեծ դրան հնչակը կը զարնեմ։ Դուռը կը բացուի, Այցելուներու յատուկ սենեակը կը մտնեմ ու նպատակս կը յայտնեմ։

Պաշտօնեան զիս կը ղրկէ իր պաշտօնակցին։ Ան ուրիշի մը։ Սա կը լեցնէ տպուած թերթիկ մը, և բարաբպանի մը կը բացատրէ «Պարոն Կոմիտասս»ին խցիկը զիս առաջնորդելու հրահանգները։

Լաւ մշակուած և ծաղկաւէտ ու ծառազարդ մեծ պարտէզին ձախ մայթին վրայէն կը քալեմ ուղեցոյց պաշտօնէին հետ, ու կը հարցուփորձեմ զինք։

— *Ուրի՞ հարիւր յիսունի չափ պատսպարեալներ և երկու հարիւրնկուսելի պաշտօնեայ կան այստեղ։ Ամէն օր 7 կամ 8 նորեր կուգան, մէկ մասն ալ, տեղի պակասութեան պատճառով, գաւառները կը ղրկուին,— կ'ըսէ պաշտօնեան։*

Երկար ու ալեձաձ նրբանցքներէ և աւելի ընդարձակ բանջարանոցէ մը անցնելով՝ կանգ կ'առնենք 8րդ բաժանումին մեծ դրան առաջ։

Հնչակ. եւ ներսի հսկիչը կ'երեւի։

Ամուր փականքը կը ճռնչէ, դուռը կը բացուի։

Տպեալ արտօնագիրը կ'առնէ ուղեցոյցիս ձեռքէն։ Ան կը մեկնի, ես ներս կը մտնեմ։

Լայն, մաքուր ու լուսաւորնրբանցքի մը մէջ եմ։ Այս անցքին վրայ երկու կողմէն կը բացուին բազմաթիւ խուցեր, թուագրուած, լայն ու հաստ դուռներով, կէսէն վար տախտակով, կէսէն վեր՝ ապակեփեղկ։

Դուռներուն՝ զոյգ կղպանք,— ամուր բանալիով փականք մը՝ անոր վարը հաստ մղակ մը։

Կը սրսփամ ակամայ,— ա՞յսչափ պատ ու պարիսպ, փականք-խոյանքներ, զոյգ-զոյգ բանալիներ ու պաշտօնեաներ ինչի՞ համար են...—սուազակնե՞ր կը զուգեն թէ գառագեղի գազաններ։

Արդեօք մեր ազնուական մեծ վարպետը ի՞նչ վիճակի մէջ... շըղթայուա՞ծ, պրկաչապիկո՞վ թէ կապկպուած պիտի տեսնեմ...,— կ'անցնի մտքէս։

Բայց այս պայմաններու մէջ առողջ մա՞րդն անգամ կը խենդանայ, ո՞ւր մնաց խենդը խելօքնայ...։

Դրան ապակեայ մասէն կը տեսնեմ՝ ճերմակ մահճակալի մը վրայ սև հագուստով ընկողմանած մեր պաշտելի Վարդապետը...։

Հսկիչը բանալին կը դարձնէ, մղլակը կր քաշէ ու ներսն եմ, Կոմիտաս Վարդապետին գեռնայարկ խցիկը։

Գլխուն կողմը փոքրիկ լուսամուտ մը՝ երկաթ վեղկով։ Քիչ ասդին՝ դուռ մը՝ պարտէզի մը վրայ բացուած։ Մահճակալին քով պարզ դարակ մը, խցարելին կօշիկները մէջը։

Երեսը պատին՝ աջ կողմի վրայ երկնցած, գլուխը բարձին, ոտքերը ոտքի պարզած ու միշտ երեքցնելով ցերեկի ճաշէն ետքի հանգիստը կ'առնէ Վարդապետը։

Գլխէն մինչև ոտքը մաքուր, կոկիկ, իր սև աքեմին մէջ։ Թաւ, ճերմկած մօրուք մը կը լայնցնէ իր դէմքը, որ լերկ գանկին հետ որևէ այրած գոյն մը ունի։ Ի՞ղուէքք ամիսներով ծովափ է գացեր՝ մորթը պղնձացած, տպաւորիչ գոյն մը առեր է։

Կամաց մը խնդրեցի որ եթէ կարելի է ծիրանները պնակի մը մէջ դնէ, լուայ ու բերէ։

Մտիկ կ'ընէր Վարդապետը, և խկոյն երեսը դարձուց մեր կողմը ակնարկը հսկիչին ու չուռաչուռ նորէն ըսաւ։

— *Նա՛յն. նա՛յն (գերմաներէն ո՛չ, ո՛չ)... և չարունակեց։ Հախամասութիւններու տարափ մը սկսաւ տեղալ բերնէն, ու վերջացուց անկապակից՝ զիգի-բիգի ձրձր բրձր վանկերու շղթայով մը, որմէ ոչ ոք բան մը կը հասկնար, աւա՜ղ...։*

Ու կրկին գլուխը դարձուց պատին դէմ, ձեռքովը դէմքը փակած՝ մնաց նոյն ոռներեր դիրքին մէջ։

Ինծի կը մնար ցտեսութիւն ըսել և քաշուիլ։

Միրանը դարակին վրայ թողի, ձախ ձեռքը բռնելով։

— *Դէ՞հ ցտեսութի՛ւն, սիրելի վարպետ,— ըսի։ Ձեռքը մերժեց, միայն քաշեց քիչ մը իրանին փակցուց, ոտքը միշտ միւսին վրայ երեքցնելով։*

Խցիկէն դուրս ելայ հսկիչին հետ։ Նրբանցքին մէջ կեցանք, առանց վարդապետէն տեսնուելու։

(Շար.)

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Ֆրանսերէնի, Ֆրանս. Դրականութեան եւ Դիտութեանց։

Նպաստաւոր պայմաններ։

Դիմել.— Ներսէս Քիւիքլէեան «ԱԶԴԱԿ»ի ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԲՈՒՌՆ ՊԱՅՔԱՐ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ՓՈԹՈՐԻԿ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻ ՄԷՋ

ԾԱՅՐԱՅԵՂ ՄԻՋՈՑՆԵՐ՝ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԻՆ

Էնկիւրիի մէջ դուժորուած է Ազգ. մեծ ժողովը ամսոյս 5ին։ Օրակարգի նիւթը եղած է մամուլի ազատութիւնը չանգագործողներու դէմ տրուած տեղեկագիրը կարդ մը երեսփոխաններու կողմէ։ Ժողովին ներկայ գտնուած է նաև Իրաքի վարչապետ Նուրի Փաշա, Ծ. Քէ. մալի օթեակին մէջ։

Ըմբէթ փաշա, խօսք առնելով ըսած է.«կրսուի թէ մամուլի ազատութիւնը կը չահագործուի և ակէ երկիրը կը ուժէ։ վիճաբանութիւնը բանալու համար երկու կէտ չեշտեմ։ Նախ, մասնանշուած ցուի մասին, կառավարութիւնը կատարած է իր պարտականութիւնը, իրեն տրուած իրաւասութեան սահմանին մէջ։ Երկրորդ, տրուած տեղեկագիրը երևան կը հանէ թէ գոյութիւն ունեցող միջոցները անբաւական են։ Այս մասին կուզեմ նախ լսել ճառախօսներուն դիտողութիւնը։»

Ագոտրայի երեսփոխան Սիրէյա պէյ խօսք առնելով ըսած է.

«Անդիրը զոր կը յարուցանենք, ամբողջ ազգի մը խաղաղութիւնը և ապահովութիւնը ջնջելու ձգտող թշնամութեան մը, թշուառական և զզուելի ոճիրի մը, յեղափոխութեան և հանրապետութեան դէմ իրական դաւանանութեան մը խընդիրն է (պռաւօ)։ Այս է մեր մտահոգութիւնը։ Ապա թէ ոչ, ոևէ ատեն կառավարութիւնը հարցապրնդուած չէ անկեղծ ընդդիմադրութեան մը, օգտակար քննադատութեան մը և անկեղծ վիճաբանութեան մը պատճառաւ։ Քանի մը թերթի չուրջ հաւաքուած մարդիկ, կան, որոնք հազար տեսակ յանդգնութեամբ և լրբութեամբ կ'աչխատին երկիրը անիշխանութեան մատնել։ Եւ կարծիքի ու ազատութեան անունով, օտար լրտեսի մը ընելիքին հարիւր հազար պատիկը կ'ընեն։»

Սիւրէյեա պէյ յետոյ յիշեցուց այն գրգռութիւնները զոր այդ մարդիկը բրած են Միլլի պայքարի ընթացքին, և զանազան թերթերէ հատուածներ կարդաց, գոյց տալու համար թէ անոնք ինչպէս ժողովուրդը և պաշտօնեաները կր զրգռեն վարչական և կառավարութեան դէմ։

«Ինչպէս որ,— չարունակեց ճառախօսը,— քսակատամ մը յանցանքի վրայ բռնուած պատուն չի կընար ըսել թէ «անձնական ազատութիւն ունիմ», նոյնպէս ալ պատուաւոր մարդոց պատիւին գրիչ երկարողները և մամուլի ազատութիւնը յեղափոխութեան դէմ գործածողներ իրաւունք չունին հիմնական օրէնքէն խօսելու։ Կը պահանջեմ վճռական միջոցներ ձեռք առնել խառնակիչ հոգիներուն դէմ։»

Զիա Ճէվէր պէյ ըսաւ թէ կը գտնուին ոճրագործներու դիմաց որոնք կ'ուզեն երիտասարդութեան հոգին քանդել, որոնք մշակուած օրէնքներու մասին ուէ քննադատութիւն չեն ըներ, այլ միայն նըպատակ ունին դրամ շահիլ։ Ասոնք վերջապէս ճճիներ են որոնք կը ծակուած մամուլի ազատութեան եաին, կ'ուզեն երկիրը փճացնել։

Ցետոյ խօսք առաւ Կիրասունի երեսփոխան և 50 տարուան լրագրող Ահմէտ Իհսան պէյ, որ նախ բացատրեց ասկէ առաջուան իր տարակարծութիւնը։ «Ինծի կը թուէր թէ Ազգ. Մեծ Ժողովին մէջ հրամաններ կան, նշան կուտան։ և ձեռքերը կը բարձրանան։ Էֆէնտիներ, ներողութիւն կը խնդրեմ, հասկցայ թէ կր սխալէի։ Ներկայ գտնուեցայ շատ անկեղծ խորհրդակցութեանց և լուրջ ու ազատվիճաբանութեանց, ինչ որ հրապարակաւ կը յայտնեմ ազգին։ Թող հաւատան որ հոս կայ միայն անկեղծ աշխատանք և ազգին օգտակար բլլալու բաղձանք։ Դուրսի բոլոր խօսքերը բարբանջանքներ են (ծափեր)։ Կամ թշնամին գործիք բլլալով կամ տգէտ ժողովուրդը չահագործելով, կարդ մը մարդիկ կ'ուզեն գիրք և թերթ ծախել։ Այսպիսիներուն առիթ տալը ժողովուրդը կը մղէ մամուլի ազատութեան դէմ։

«Մամուլի ազատութիւնը նուիրական է, բայց պայման է որ յարգանք տածուի մեծերուն, Ազգ. Ժողովին և յեղափոխութեան (ծափեր)։ Օրինակ, անցեայ օր թերթ մը կ'ըսէր. «Թաքսիմի յիշատակարանին համար դրամ կայ, բայց թոքախտաւորներու հիւանդանոցին համար չկայ»։

Ասիկա գրողը կամ խենդ է կամ դաւաճան։ Չի խորհիր որ այս յիշատակարանը ամբողջ ազգին անկախութեան և ճիգին խորհրդանշանն է։ Չեն խորհիր որ 6-7 թշնամի պետութեանց զինուորներուն մոյկերը կը պոտէին այդ հրապարակին վրայ»։

Ցետոյ խօսեցան Եօնուս Նատի, Ալի Սայիպ, Տէֆիք, Մուսթաֆա Շէրէֆ, Ըլֆիք Շէվքէթ, Շէվքէթ Թօրկուտ և Բասիմ պէյերը և թուեցին մամուլի ազատութեան անունով գործուած չարիքներ։ Բացատրեցին թէ այդ ազատութիւնը նուիրական է, բայց անպատիւ ձեռքերու մէջ չատ վտանգաւոր զէնք մըն է։

Ճառախօսները վերլուծեցին նաև ընդդիմադիր լրագրողներուն անցեալը։ Արիֆ Օրուճ պէյ Զէրքեզ Էֆէնտիի հետ դաւեց երկրին դէմ, իսկ «Սոն Փոսթայի խմբագիր Զէքերիա պէյ, միսիոնարներու դրամով ուսանելէ և հոս վերադառնալէ յետոյ, անդադար հայրենիքին դէմ գրիչ չարժեց,

Վերջը նորէն խօսք առնելով երկար ճառ մը խօսած է Ըսմէթ փաշան, որսէ վերջ ժողովր ստահոռեանն քուէ տուած է և մերժած ընդդիմադիր թերթերէն «Սոն Փոսթայ»ի, «Երլմազ»ի, «Հայքէն Սէս»ի և «Եէնի Ասբր»ի խմբագիրներուն երկրէն վտարուելու առաջարկը։ Որոշուած է մամուլի նոր օրինագիծը քննել և գործադրութեան դնել։

ԻՆՁՊԷՍ ԳԼԽԱՏՈՒԵՑԱՒ ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՓԻ ՃԻՒԱՂԸ

Քէօլնէն կը հաղորդէն Յուլիս 2ին։

— *Այսօր, առաւուն ժամը 6ին, գլխատուեցաւ Քուրթէն, Տիւսէլտորֆի ճիւաղին։ Քուրթէնի մարմինը մասնագէտ գիտուններու յանձնուած է, քննութիւններ կատարուելու համար։ Դիտունները Քէօլնի և Պերլինի համալսարաններու դասախօսներ են, որոնք դիաբնութիւնին պիտի կատարեն, ու մասնաւորապէս պիտի քննեն ուղեղը այս հրէշին, որ տարիներով ամբողջ նահանգ մը սարսափի մէջ պահեց իր անհեղի ոճիրներով։*

* * *

Հրէշին մահը դեռ բոլորովին չի փակած Տիւսէլտորֆի հերեւրելիներ։ Փակուելիք հաշիւ մը կը մնայ դեռ, որով չահագրգռուած է մինչև իսկ ճիւաղը՝ իր մահէն քիչ առաջ։ Չփակուած հաշիւը 15,000 մարքի դուժար մըն է, զոր կառավարութիւնը խոստացած էր տալանոնց որոնք ոճրագործին ձերբակալութիւնը պիտի դիւրացնէին։

Այս դործին մէջ ամենէն հետաքրքրական պարագան այն է որ, Քուրթէնի ամուսնաթող կինը, որուն հետ սակայն ոճրագործը կը չարունակէր կենակցիլ, որպարդուած դուժարին ամենէն խոշոր բաժինը 9,000 մարք կը պահանջէ, իբր լրատու։ Քուրթէն ինքն ալ կ'ուզէր որ այս վարձատրութիւնը բլլայ իր կնոջ և, մահուան դատապարտուելէն վերջ, շատ անգամներ հարցուցած էր թէ կինը արդեօք առացա՞ծ է իր գլխուն դինը։

ՏԱՃԿԱՍԱՆԻ ՍՈՒԼԹԱՆՆԵՐԸ

Ապտիւլ Համիտը, որ «արիւնոտ» կը կոչուէր. ստիպուած էր լքել գահը 1900ին և իր բազմադիմի հարէմով ապրիլ կէս դերութեան մէջ մինչեւ 1908ը։ Մինչեւ հիմա իսկ իր կանանց անթիւ ազգականներ յուսահատ դատեր կը վարեն Տաճկաստանի, Յունաստանի, Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ դէմ իրենց ժառանգական իրաւունքները պաշտպանելով Սուլթանի հսկայական հարստութիւններու վրայ, որոնց գուժարն է 300 միլիոն սթերլին։ Այն օրուընէ, երբ Սուլթանի նախկին հողերուն վրայ քարիւղ գըտնուեցաւ, այդ հողերուն արժէքը չափազանց բարձրացաւ, հասնելով Ֆրանսայի մէկ տարուան պետական պիւտճէին։

Կարդացէ՛ք և Տարածեցէ՛ք «ԱԶԴԱԿ»ը

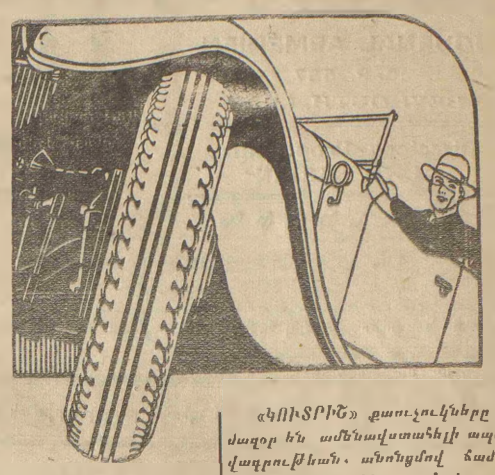

"GOODRICH,,
"ԿՈՒՏՐԻՇ,,
ՁԵՐ ՍԻԹՈՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"ԿՈՒՏՐԻՇ,, ՔԱՌՈՒՁՈՒԿՆԵՐԸ։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկները հաւաստի են ամենավստահելի ապահովագրութեան. անոնցմով ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ։ Այս ճշմարտութեան համոզուելու համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկները չունութեան միջոցին յատակ եկած ուէ՞ն կամ թերութիւն երաշխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ ընդհ. գործակալն է՝
Մ ԻՇԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ
Հիւս. Սիւրիոյ գործակալն է
Ս. ՔԷՊԱՊԻ Հալէպ։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Գրեց՝ ՌՈՒԲԷՆ

ՊԱՂԵՍՏԻՆ

Պաղեստինի մասին «Հայրենիք» ամսագրի 1931թ. թիւ 5 համարուս գրած եմ «Սիոնական Աշխարհի մէջ)» խորագրի տակ։

Այնտեղ պարզած եմ հրէական տեսակէտները և աշխատանքները այդ փոքրիկ երկրում, ուր սիոնիզմը դրած է իր լինել չլինելու հարցը, ուր նա վճռած է կամ Պաղեստինը դարձնել Հրէաստան կամ ինքը փչրուիլ Պաղեստինի լեռներում ինչպէս Տիտոս կայսեր ժամանակ։

Պարզած էի որ սիոնականները հսկայական յաջողութիւններ են են ձեռք բերած այս վերջին տասնամեակին հրէա ազգաբնակչութեան թիւը 1առ 100ից բարձրանալով 21 առ հարիւր ձեռքբերելով 1,300,000 արտաւարից աւելի մշակելի հող և վերաշինելով երկիրը։ Այս ուժը աբհամարելի չէի համարար և չէ քանի որ նա ունի կամք, կարողութիւն և թիկունքում 13-15 միլիոնոց զանգուած, որ կը սպառնայ Պաղեստինը հրէացնել և պիտի յաջողի այս ընթացքով, եթէ արգելարիթ նոր հանգամանքներ, նոր Տիտոսներ չստեղծուին։ Սիոնական այս ուժին հանդէպ առաջին հերթին կանգնած է արաբիզմը։

Ազդեցութիւնը միշտ հակազդեցութիւն առաջ պիտի բերէ։ Երբեմ սիոնիզմի ազդեցիկ աշխատանքների պատճառով է, որ Պաղեստինի արաբների մէջ աւելի քան «արաբիզմի» գաղափարը տարածուած է։ Երուսաղէմի Լացի Պատի շուրջ մղուած արիւնահեղ կռիւները արաբների ու հրէաների միջեւ, որոնցից մին կ'ասէ՝ այս երկիրը իմս է, միւսը կ'ասէ՝ չէ, իմս է։

Այստեղի արաբիզմը տեղական բնոյթ իսկ չունի. նա գլխաւորապէս կը սնուի Սիւրիայի, Եգիպտոսի արաբ ազատագրութեան կոմիտէների կողմից, և Պաղեստինի արաբների պայքարը հրէաների դէմ կ'ողջունուի Հատսմուտից, Հիճազից սկսած մինչեւ Իրաք, Սիւրիա և Եգիպտոս։

Այսպէսով կը տեսնենք, որ Պաղեստինի արաբ-հրէա պայքարը տեղական բնոյթ չունի. Պաղեստինի կէս միլիոն արաբների թիկունքում կանգնած են արաբական աշխարհների 13-15 միլիոն արաբները, և Պաղեստինի 200,000 հրէաների թիկունքում կը գտնուի նոյնքան քանակութեամբ հրէաները։ Լացի Պատի տակ Սեմի և Աբրահամու բովանդակ զաւակներն են դէմ դէմի կանգնած կամ ֆիզիքապէս կամ բարոյապէս։

Ո՞վ պիտի յաղթէ այս պայքարին մէջ։ Դա կարող էր մարգարէանալ եղեան կամ Հիմէն։ Ես հեռու լինելով մարգարէ լինելուց՝ կը ջանամ իրական դրութիւնը պարզել։

Արաբները, արաբական անապատներից դուրս գալով վաճիզմի և արաբիզմի առաջնորդութեամբ, գրեթէ անարդել կը տարածուին տափաստանների փոշիների միջով։ Նրանք ուժ և հսկայ ուժ այնտեղ ուր անապատ կայ, ուր կայ անապատի զաւակ։ Բայց Պաղեստինում նրանց խօսքը պիտի բարձրանայ Պաղեստինի լեռները, պիտի հանդիպի քարաժայռերի. որոնց վրայ կարող է փչրուել։ Բայց այս բնական դժուարութիւնը անյաղթահարելի չէ արաբի համար, մանաւանդ որ Պաղեստինի Պաղեստինի լեռները այնքան էլ ամուր և անառիկ չեն։

Բայց այս լեռները անհրաժեշտ են ոչ միայն սիոնականներին, այլ Բրիտանական կայսրութեան։ Պաղեստինը Սինայով կենսական նշանակութիւն ունի նրա համար, երբ իր դիրքը խախտուած է Եգիպտոսում, երբ նա կամայ կամայ պլորուում է Սուէզի ջրանցքի վրայ, նրա համար անհրաժեշտ՝ կը դառնայ իր ձեռքն ունենալ Սուէզի այս ափը մի ցամաքամասով, որի մի մասն է Պաղեստինը։

Պաղեստինում արաբիզմը իր դէմ ունի ոչ միայն սիոնիզմը, այլ նաև Բրիտանական կայսրութիւնը, քանի որ Սուէզն է առանցքը այդ կայսրութեան։ Պոլտուինները սիոնական չեն, բայց սուէզական են։

Կայ և մի այլ դժուարութիւն. այդ. քրիստոնէութիւնն է։ Երուսաղէմը այդ կրօնի արքատն ու հոգին է. ամէն տեսակի եկեղեցի հոն ունի իր շահը։ Եթէ երէկ հարկադրուած էին որ այդ շահերը և եկեղեցիները գտնուէին մահմեդականների ձեռքին, այսօր դժուար թէ Պաղեստինի իրաւունքը զիջուի արաբիզմին, քանի այդ հարկադրական ուժը չկայ։

Արաբիզմը պիտի հղորանայ այն չափով որ Օմար խալիֆայի սուրը կարողանայ բարձրացնել. զրանից յետոյ ամէն ինչ կը լսուի։ Բայց այդ սուրը վերցնելու ուժը ու կարողութիւնը կա՞յ այսօր։ Այս դեռ տարակուսելի է։

Ուստի պիտի կարծել, որ առայժմ արաբիզմը պիտի ուժեղանայ Պաղեստինի չուրջ, բայց պիտի կանգնի Յորդանանի վրայ, մինչեւ որ Հայֆա-Մուսուլ երկաթուղագիծը չինուի, մինչեւ որ Իրաքի նաւթը խողովակներով հոսի դէպի Պաղեստին-Իրաք ճանապարհները։ Երբ այս բոլորը լինի վերջանան, գուցէ առանց Օմարի սրին Պաղեստինի խնդիրը էլ լուծուի յօգուտ արաբների։

Այժմ անցնենք արաբական վերջին հանգրուանին՝ Սիւրիային։

(14)

ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒՈՎ

ՆԱՋԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

Ինչո՞ւ. «Հայերու դարձեալ կոչուեցաւ Նաղմ փաշան.— Ինչպէ՞ս սկսան Գուշ Դաղտի հայկական ցոյցերը.— Համբարձում Պօյաճեան (Մուրատ) զի՞նչ բաներ այդ չարժումներուն.— Հայոց Պատրիարքի ընթացքը.— Պատրիարքը չ'ընդունիր Նաղմ փաշան.— Հայ Յեղափոխականներու ընդարձակ ցոյցը։

Ուշադրութեամբ և կանոնաւորապէս հետեւեցէք մեր այս թերթօնին, ուր պիտի դտնէք բազմաթիւ զգայացունց նորութիւններ և յայտնութիւններ։

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԿԱՐԿՈՒՏ

Ղարանէն կը տեղեկացնեն թէ վերջերս տեղացած կարկուտէն եւ հեղեղէն վնասուած են Արցեվանիկ, Գոտաբլու, Գրլու, Հէրիալուզ, Մըդրանց, Ուժանիս, Ղարաչիման եւ եղվարդ գիւղերուն ցանքերը։ Պարտէզները եւ բանջարանոցները։ Աշնան ցանքը, մօտ 3000 հեկտար տարածութիւն հարիւրին հարիւր համեմատութեամբ մնասուած է։ Փճացած են նաեւ մարգագետինները։ Ցիյալ երեք գիւղերը զբաղուած են ցորենի եւ կենդանիի կերի պաշարէ։

Հեղեղը խեղդեց նաեւ 28 անասուն եւ 2 հովիւ։ Ամենէն աւելի վնասուած է եղվարդը, որ շատ պտղաբեր էր։

ՏԱՔԵՒԻ ԳԵՂՋԿՈՒՀԻՆԵՐԸ

Պատմական Տաթեւը, որ մեծապէս վնասուեցաւ վերջին երկրաշարժէն, լծուած է արդէն աշխատանքի։ Մասնաւորաբար կիներն են, որ կը կատարեն շրջանի աշխատանքը,—մէկ օրուան մէջ, կ'ըսէ «Տորիդրային Հայաստան», կիները փորեցին երեք քիլոմէթը երկարութեամբ առու մը եւ ջուր բերին նոր հաստատուած գիւղին համար։ Մէկ օրուան մէջ պատրաստեցին 900 փութ աւազ, 3 քիլոմէթը երկար սեպ ճանապարհէն 2կեր բարձրացուցին իրենց ուսերով 100 հատ գերան, շինեցին եօթը քիլոմէթը երկար խճուղի մը։

Կիներն են դարձեալ որ կը կատարեն պարտադրանքը, տղամարդիկը զրկելով ծանր աշխատանքի։ Պայմանագիր կնքած են մասնակցելու համար շինարարութեան։ Այս աննախընթաց աշխատասիրութիւնը վարձատրուեցաւ 50 լուրլիով։ Գիւղերը իրարու միացնելու դէմ կամ տրտունջներ, զորս նայն թերթը կը վերագրէ ուսեւոր գիւղացիներու։

ՀԱՅ ԳԻՒՂԵՐ ԲՂԷՐԱՆԻ ՄՕՏ

«Վանագ գիւղ Թէհրանի շրջակայքի հայկական գիւղերուն ամենամեծն է։ Կը գտնուի 11 հիլոմէթր հեռաւորութեան վրայ, Եկզարս լեռնաշղթայի հարաւային սոռոցը։

Գիւղը գոյութիւն ունի 110 տարիէ ի վեր եւ հիմնուեր է Ներսէս Աշտարակեցի կաթողիկոսին պաշտօնական քարոզչի եւ Դաշտ քաղաքը Մանուսն Շահի ամենամտերիմ խորհրդատու Հաչի Մարգա աղային ձեռքով, որուն ցանկութիւնն էր Հայերը հաստատել այդտեղ։

Այժմ «Վանագը», ինչպէս եւ Խորոնն» հայաբնակ գիւղը կը պատկանին Մոսոնֆի-օլ-Մեմալիքին։ Վանագի օդն ու ջուրը առաջնակարգ է։ Այս պատճառաւ Թէհրանի հայերը ամառը հոն կ'անցընեն։

Վանագէն ութ հիլոմէթր հեռու կը գտնուի նաեւ «Բարուս» հայաբնակ գիւղը։ Այս գիւղերն ունին եկեղեցի եւ դպրոց։

ՄԵՐՈՒՆԱՁԱՐԴ

ՍԱՀԱԿ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ԼԱՌՆԱԳԱՅԻ ՄԷՋ

Այսօր, Յուլիս 9, ժողովուրդը կանուխէն լեցուած էր եկեղեցւոյ բակը տեսնելու իր հոգեւոր պետը, որ արդէն շաբաթէ մը ի վեր կ'ըսպասուէր։

Մինչեւ ժամը 9 ու կէս սպասեց ժողովուրդը, որմէ յետոյ Ն. Ս. Օծութիւնը, ընկերակցութեամբ Սրբազաններ Ե. Կարօեանի եւ Գ. Սարաճեանի եւ դիմաւորելու գացող ազգայիններու, ժամանեց եկեղեցւոյ բակը։ Երգեցողութենէ յետոյ մտան եկեղեցի։

Վեհ. Կաթողիկոսը շնորհաւորեց Լառնագայցիները որ կրցած են ունենալ եկեղեցի մը, առանց որուն ազգ մը չապրիր։ Ասոնք պէտք են, ըսաւ, սակայն պէտք է նաեւ ունենանք սէր իրարու հանդէպ, փոխանակ իրար բամբասելու, սիրենք եւ օգնենք իրարու։

Եկեղեցիէն անցաւ դպրոցի սրահը, ուր ժողովուրդը Ն. Ս. Օծութեան Սրբ առնելու բախտաւորութիւնն ունեցաւ։ Հոս տեղւոյն հովիւ, Տ. Գրիգոր քհնյ. Պետրոսեան ուղերձ մը կարդաց որուն ի պատասխան Վեհափառը հագիւ լսելի ձայնով դարձեալ խօսեցաւ. «արտաքին թշնամիները, ըսաւ, կոտրեցին մեզ ու մեր արիւնը թափեցին շատ մը լարչարանքներէ յետոյ։ Այս հոսող արեան մէջէն ոտքի ելաւ նոր սերունդ մը, ներկայ սերունդը, աւելի ուժեղ, աւելի տոկուն ու աւելի գիտակից։ Չեմ ըսեր որ թշնամին լաւ ըրաւ սակայն կ'ըսեմ որ արտաքին թշնամին մեզ չկրնար վնասել ու փճացնել բաներ որոնք կ'ըլլան մեզի ներքին թշնամիին կողմէ։»

Ժողովուրդը իր հայրապետին խրատները ունկնդրելէ յետոյ բաժնուեցաւ առանձին թողլով զայն։

Հիմա մօտեցան Ճարտ. Պր. Կարօ Պալեան (Եգիպտոսէն) եւ Գ. Կիրակոս՝ ան Մելգոնեան կրթական հաստատութեան վարիչ տնօրէն (Նիկոսիա), որոնք շատ մտերիմ խօսակցութիւն ունեցան Վեհափառին հետ մինչեւ որ Վեհափառ կաթողիկոսը ճաշի հրաւիրուեցաւ տեղւոյն ազգայիններէն Տիար Տքթ. Արամ Գէօքճեանի բնակարանը։

Վեհափառը լաւ տրամադրութիւն ունէր եւ ան միշտ կը խնդար ու կը խօսէր,

Ժամը 5ին (յ. մ.) ճամբայ ելաւ իր հետեւորդներով դէպի Նիկոսիա

ԼԱՌՆԱԳԱՅԻ

ԵՐԷՎՈՒԱՆ ԹՇՆԱՄԻ ԵՐԸ ԱՅՍՕՐ ԲԱՐԵԿԱՄ

ՓԷՅՍԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐ

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻ ԱՐԱՔ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Ֆէյսալ թագաւորի Էնկիւրի այցելութեան առթիւ գրեթէ բոլոր բրէական թերթեր, բացառիկ բովանդակութեամբ կը հրատարակուին, պատկերազարդ եւ նուիրուած Իրագի թագաւորին։ Ամեր բրէական սահմանը անցնելէն մինչեւ Էնկիւրի հոսանիր ամբողջ համբարդութիւնը մանրամասն նկարագրելէ վերջ, կը բացատրեն Էնկիւրիի մէջ տեղի ունեցած ընդունելութիւնը, թէ՝ ինչպէս Կազի Մուսթաֆա Քեմալ դիմաւորած է զայն եւ սիրաբանած ամեր հետ։

Հեռաւոր հակիրճ տեղեկութիւններ կը բաղնեն «Եռնի Կիւն» բրէ. թերթին։

Էնկիւրի, 6.— Իրագի թագաւոր Ն. Վ. Ֆէյսալ փոխադրող մասնաւոր ոգեկնարը, այսօր ժամը 11ին Էնկիւրիի կայարանը հասաւ։ Երբ ոգեկնարը կեցաւ, նուագախումբը սկսաւ հնչեցնել Իրագի քայլերգը։ Թագաւորը վար իջնելով ողջունեցաւ Կազի փաշայի կողմէ եւ փոխադարձաբար։ Ֆէյսալ թագաւոր հանրապետութեան նախագահ Մ. Քեմալ փաշայի հետ բաց իմնաշարժ մը նստելով մասնաւորապէս պատրաստած Էնկիւրի Բալաս պանդոկը եկաւ։ Ճամբան արապարգ ցոյցեր եւ ընդունելութիւններ եղան։ Թագաւորն ու Կազի փաշան ասեն մը հանգստանալէ եւ սիրալիր խօսակցութիւններ ունենալէ վերջ, պանդոկին պատրոնը ելաւ։ Այդ միջոցին պանդոկի առջեւ հաւաքուող բազմութիւնը ուժգնօրեն կը ծափահարէր։

Ժամը 12ին Կազի փաշան Ջանֆեսա վերադարձաւ։

Էնկիւրի 6.— Հանրապետութեան նախագահին կողմէ, ի պատիւ Ֆէյսալ թագաւորին այս երեկոյ Էնկիւրի Բալաս պանդոկին մէջ երեկոյթ մը սարքուեցաւ։ Ներկայ գտնուողներ Ամանէ Ամէք փաշա, Նուրի բաշա Մասա (Իրագի արտաքին գործոց նախարարը), թագաւորի հետեւորդները եւ բազմաթիւ պետական բարձրաստիճան պաշտօնեաներ։

Երեկոյթի ընթացքին Մ. Քեմալ փաշան ֆեր թագաւորը ճառեր ֆիսսեցաւ։

Անա ատիոփումը Մ. Քեմալի ճառին։

Ն. Վսեմութիւն թագաւոր,

Բախտաւոր եմ Ն. Վսեմութիւնը, հոս, հանրապետական Թիւրքիոյ մայրաքաղաքին մէջ բարեւելու համար։ Մեր դրացին ու բարեկամը Իրագի յարգելի ժողովուրդին եւ անոր սիրուած թագաւորին հանդէպ շատ անկեղծ եւ բարեկամական զգացումներ կը սնուցեմ։ Անձամբ պիտի տեսնեմ թէ՝ այդ զգացումները որքա՞ն խոր են եւ ընդհանուր։ Անշուշտ նորին բարձրապատուութեան այս այցելութիւնը այդ բարեկամական կապերը աւելի աիտի ամրացնէ։

Իր բոլոր ասխատանքներով ու ջանքերով խաղաղութիւն հետապնդող եւ բոլոր ազգերու եւ տէրութեանց հանդէպ անկեղծութիւն եւ հաւասարութիւն տենչացող թիւրքիոյ կառավարութիւնը ուրախութեամբ կը տեսնէ եւ կը փափաքի դրացի Իրագի զարգացումն ու երջանկութիւնը։ Տնտեսական ու հաղորդական զանգան խնդիրներ Թիւրքիան եւ Իրագը կը պարտադրեն աւելի բարեկամանալու եւ իրար կապուելու։ Այս հանգամանքներուն համախոն ըլլալիս արդարացնելու համար Ձեր ներողամտութիւնը կը խնդրեմ։

Այս հարցին պատասխանելով, Ֆէյսալ թագաւոր միւնոյն բօնով եւ գաղափարներով արտայայտուած եւ տեսած է թիւրք եւ արաբ ժողովուրդներու կապերն ու իրար գործակցելու անհրաժեշտութիւնը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՕՅՔՈՓԻ ՎԵՐՋԸ

ՊՕՅՔՈՓԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒՄՍ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

ԱՋԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒԵՑԱՆ

Պոյքոփի կոմիտէի անդամներէն 9 հոգի դեռ կը մնային բանտ։ Շնորհիւ թափուած աշխատանքներու, անցած օրաթ երեկոյ, անոնցմէ 6 հոգի եւս ազատ արձակուեցան, 3ը 50ական ոսկի դրամական երաշխաւորութեամբ եւ 3ը առանց երաշխաւորութեան։ Այժմ բանտ կը մնան Ապիւլրահման Սենօ, Քեամիլ Տաուշ եւ Բամասան Ձէնուն։

Ընդհ. դատախազը յայտարարած է որ այս վերջին երեքը դատարան պիտի յանձնուին բանի որ հնասուած է թէ՝ իմնաշարժի մը մէջեն Նանճար սրճարանին վրայ ռումբ նետողներ անոնք են։ Գաւոնական օրինագրքի 58րդ յոդուածի տրամադրութեան համաձայն, անոնք պիտի դատուին։

Պոյքոփ վերջացած է, Սակայն Պասքայի գծին վրայ դեռ շատ քոյ է եւ հանրակառք նստողներու բիւր սանմանափակ։ Միւս գծերուն վրայ ալ թեպետեւ աւելի բազմաթիւներ կը նստին, սակայն առաջուան հետ բաղդատելով շատ պակաս է։

ՀԱԼԷՊԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

ՎԵՐՋԱՑԱՒ

Հայէպէն կը տեղեկացնեն թէ ջուլիակներու գործադուլը վերջ գրած է։ Առեւտրականներ տեղի տուին։ Ամենայն դէպս, Հալէպի գործարանները կրնան աշխատիլ։

Հայ Գեղ. Միութեան ՅԱՅԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՀՍՅԵՐԸ ԿԸ ԳՆԱՀԱՏՈՒՆ

Անցեալ Շաբաթ օրուայ յայտնի հանդէսը, կազմակերպուած Հայ Գեղարուեստասէր Միութեան կողմէ յաջող ու փայլուն անցաւ։ Բացուելէն եւ լուսաղարդ Ռիվիէրայի բոլոր սենեակները զբաւուած էին հայ և օտարներէ։ Յատկապէս այս երեկոյթին համար հրաւիրուած հուաղարարուհի մը սեղմած դրաւոր մինոլորտին մէջ եղան արուեստական պարեր, վիճակահանութիւն մը, շատ ծափահարուած ճարտարական և կովկասեան պարեր՝ դերասանուհի Ասիա Կոստանեանէ, հրաբիտուղեր և հայերէն սենեղ մը։ Օր. Զ. Ապելլ։

Տեղ. արհեստակցական ցուցահանդէսին մասնակցող հայ ցուցադիրներու սարքած սեղանը ի պատիւ բարձրաստիճան պետական պաշտօնեաներու և հայ ու օտար լրագրողներու, առաջին քայլ մըն էր դէպի Լիբանան-հայկական եղբայրակցութիւնը։ Պ. Տիգրան Թասպաթ, Տքթ. Վ. Փոթուքեան, Մինրան Տամատեան, Ներսէս Քիւֆէլեան, Մորիս Զուէն, Տիկ. Լիսի Փոթուքեան, Պ. Մարտիրոս Այթունեան և Էմիր Էմիր Շէհապ, Քըրանս. լեզուով բամակաճառեր արտասանելով, դրուատեցին հայուն արուեստն ու աշխատասէր, ստեղծագործ ոգին և չեչտեցին հայ ու արաբ մերձեցումի կարեւորութիւնը բաժակներ պարպելով անոր այխատողներու կենացը։

Երեկոյթը վերջացաւ ուշ գիշերին։

ԹԵՐԹԻ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄ

Թերթերու կախակայումը ալ որոկսաւ սովորական դէպք մը դառնալ։ Լիբանանի հանրապետութեան նախագահին հրամանագրով, անորոշ ժամանակով կախակայուեցաւ անցեալ չորեքշաբթի, Դամասկոսի ազգայնականներու օրկան՝ «էլ Ալամ» թերթը։

ԻՆՉՈՒ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ՇԱՀԷ ՍՐԲԱԶԱՆ

Շահէ Սրբազանի Գերմանիա մեկնումին լուրը, ինչպէս գրած էինք մեր նախանցեալ թիւով, հիմա է։ Մօտ օրեր Սրբազանը կը մեկնի, տեղւոյն վրայ հնչելու համար համբաւաւոր Պարոնիկեանի սխրագործութիւնները որ գերման միսիոնարներու ձեռքով բարեկարգելու եկած էր հայ եկեղեցին։

Այս կեղծ առաքեալը իր վերջին շրջագայութեան միջոցին, ենարհիւ իր պերճախօս լեզուին եւ «հոգեւոր ուրախ» խօսքերուն կրցած էր օրհնութեան գիրեր կորզել մեր բարձրաստիճան եկեղեցականներէն։ Իբր ապացոյց իր այ «ազգօգուտ» առաքելութեան, Պարոնիկեան նոյն իսկ կրցած էր քանի մը որբեր հաւաքել Սիւրիայէն եւ Եգիպտոսէն, իր նորահաստատ «նեմարան»ին համար։

Եւ անա վերջապէս գայթակղութիւնը ծայր տուած է անկէ եւ որբերը չհանդուրժելով անոր խաբեբայութեանց եւ անմարդկային արարքներուն, լքուած է։

Հաստատեցին արդէն որ Շահէ Սրբազան պատճառով կը մեկնի Գերմանիա, մասնաւորաբար հնչելու համար Պարոնիկեանի խնդիրը։

ԺԽՊԷՏԻՆ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Այս տարի նոր թափով մը սկսած են ձիպէյի պեղումները։ Անցած օրաթ տեղի ունեցող պեղումներու ընթացքին գտնուած են երկու նոր գերեզմաններ եւ բազմաթիւ բանկագին առարկաներ, որոնք դրկուած են Ծրանսա։

Տեղ. կառավարութիւնը 15000 ոսկի եւս յատկացուցած է այդ պեղումներուն համար, որ պիտի վճարուի Բ. Գօմիսէրութեան կողմէ, ի հաշիւ Լիբանանի կառավարութեան։ Այժմ կառավարութիւնը կ'ուզէ պեղումներու շրջանին մէջ գտնուելիք հոդեր։

ԿՈՒՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՔԲԸ

ԱՌՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հայր Անքուան Ակի հիմնած է «Արեւելեան Կոյրերու Միութիւն» անուն մարմին մը, որուն համար կառավարութիւնը յատկացուցեր է 3340 սիւր. ոսկի գումար մը, կուրութեան առաջքը առնելու համար, ենարհիւ Սեն Թելի հիւանդանոցի բժիշկներ Մուսթաֆա Իզզէտտինի եւ Ճոզէֆ Ապու Մուրաի ձրիօրէն տրուած խնամքներուն։

ՆԵՂՄԷ ԹԱՃԻ ԲՆՆԱԿԱՆ ՊՏՈՒՅԹԸ

Սիւրիական կառավարութեան պես Նեյմ Թանէսէին անցեալ հինգշաբթի առաւօտ հնչական պտոյտի մը ելլելով, գնաց նախ Բրնէյբրա, յետոյ այցելեց Մէնս եւ Նէմս, ուր տեսակցեցաւ տեղացի երեւելիներուն հետ։ Նոյն իրիկուն ան վերադարձաւ Դամասկոս։

ԵՑԻՊՏԱՑԻ ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐ

Տնտեսական տագնապը սուր հանգամանք սացեր է Եգիպտոսի մէջ։ Ընկերային բոլոր դասակարգերը անոր զոհերն են։ Այն ընտանիքները որ սովորաբար Եւրոպա կ'անցնէին ամառուայ ամիսները, այս տարի չեն յաջողիր դիմագրաւել համբու ծախքերը։ Այս պատճառաւ անոնք Լիբանա՞ն կուգան։ Շատ գէշ չի։

ԺԱՆՏԼԵՖԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԻՆ ՏԱԿ

Լ'օրիան» հիւղաւանի մէջ յայտնուած ժանտախտի դէպքին հետեւանքով իր յաջորդական թիւերուն մէջ երկու յոդուած հրատարակելով կը հրաւիրէ բաղատպատեսութիւնն ու ձեռնտու մարմինները որ աւելի լրջօրէն հետաքրքրուին հայ տարաբնակներու եւ առհասարակ բաղաքի գանգատն ադտոս բաղերու մաքրութեամբ եւ մանաւանդ պայքար բանն առնեսներու դէմ որոնք գլխաւոր փոխադրիչներն են ժանտախտի մանրէին։

ԷՇԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՁԱՐԱԿԸ

Երկ. նախարարութիւնը տեղեկացած է որ Սօճարի մօտ Մէնսէի Պենա գիւղին մէջ Էշերու բիծօ հիւանդութեամբ վարակուած են եւ հանի մը օրուան մէջ սասկող հեռու թիւը բազմաթիւ եղած է։ Նախարարութիւնը իսկոյն բժիշկներ դրկած եւ պատուաստել տուած է գիւղի էշերը։

ՇՈՒՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱՅՈՒՄ

Կառավարութիւնը պատրաստած է ցնտասական սաթթիրիմ մը, որմէ կը հասկցուի որ Լիբանանէն այս տարի արտածուած են երեք օրուեր, մէկը Թիւրքիա, մէկը Մարսէյ եւ միւսը Պաղեստին։

«Բասրս» թերթը այս լուրը տալէ վերջ կ'աւելցնէ.

«Այսու հանդերձ դեռ կ'ըսեն՝ թէ տագնապ կայ մեր երկրին մէջ...»

ՀԱՐՒԱԾ ՈՒ ՎՐԷԺ

Ձրուեյզ թաղեն Մուհամմէտ Հիւսէյն Նուսուն անուն մարդ մը գանգատած է ոստիկանութեան մօտ անծանոթ հայու մը մասին որ զինքը վիրաւորած է դաշոյնի հարուածով մը։ Քննութիւն եւ որոնում կը կատարուին։

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՍԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Մեր անցեալ թիւով գրած էինք թէ Պանքօ տի Ռօմայի սնկտպտես Ալպերտ Լիզպոնա, որ ամբաստանուած է 7600 ս. ոսկիի զեղծարարութեամբ կարգ մը յայտարարութիւններով դրամատան վերին պաշտօնեաներ իրենց մեղսակից դարձնել կ'ուզէր։

Հարցաքննիչ դատաւորը լուր կը ճնչնէ այս յայտարարութիւններու հեռութիւնը։

Կարգ մը տեղական թերթեր գրած էին թէ դրամատան ընդհանուր տնօրէն Պ. Ալեքսանտր Քարաքաշոյ պատասխանատու է։ Այս լուրը բացարձակապէս անհիմն է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊՕՅՔՕՓԻ ԿՕՄԻՏԷԻ ԲԱՆՏ ՄՆԱՑԱԾ ԱՆԴԱՄՆԵՐՆ ԱԼ

Կ'ԱՐՁԱԿՈՒԻՆ

Վերջին պահուն արժանահաւատ աղբիւրէ մը մեր քաղած տեղեկութեանց համաձայն պոյքոփի կոմիտէի անդամներէն բանտ մնացողները, որոնք նահճաբ սրճարանին վրայ նետուած ռումբի ինդրով ամբաստանուած էին, այս առաւօտ ազատ պիտի արձակուին երաշխաւորութեամբ։

Իսկ կախակայուած թերթերը այսօր կամ վաղը պիտի սկսին հրատարակուիլ։

ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայերէն և Ֆրանսերէն լեզուներու ծանօթ ուսուցչուհի մը կ'ուզուի ծանօթ և պատուաւոր հայ ընտանիքի մը երկու զաւակներուն դաստիարակութեան համար։ Ուսել, խմել, բնակարան և հանգստի պայմաններէն դատ ամսական լաւ վճարում մը։ Դիմել՝ Քէլէկեան որբանոցի Տեսչութեան։

ԱԶԴ

Ազգ. Հերսեւ վարժարանիս նախակրթարանի բաժնին համար պէտք ունինք կարող ուսուցիչ եւ ուսուցչուհիներու, մանաւանդ մանկապարտեզի համար՝ փոխանակ մանկապարտեզի համար՝ փոխանակ մանկապարտեզի համար։ Դիմումներ եւ հմտութիւնի մը եւ կարող օգնականներու։

Թեկնածուներն կը խնդրուի դիմել իրենց ուսման համապատասխան վկայական կամ յանձնարարականներով Թաղ. խորհուրդին կամ ատարեւ տրուած հասցէին մինչեւ Յուլիս 25։

ԷՇԵՐՊԷՅԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Հասցէ՝
U. N. Sulahian
B. P. 701 Beyrouth

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Կիւրինի Հայրենակցական Միութիւնը պիտի գումարէ իր ընդհ. ընդհանրական ժողովը 14 Յուլիս 1931 երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Տիարէ Անքիմենեանցներու բնակարանին մէջ։ Բոլոր անդամ կամ ոչ անդամ հայրենակիցները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

Պէյրութ 8—7—31 ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Յառաջիկայ Կիրակի 12 Յուլիս Վարդավառի տօնին առթիւ Ամանոս Քէմքի (Մասլաղ) Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի Ս. Անմահ պատարագ և պիտի քարոզէ Անթիլիասի դպրեվանքի Վերատեսուչ Դեր. Տ. Շահէ եպիսկոպոս Գասպարեան։

Կը հրաւիրուի եկեղեցասէր հայ հասարակութիւնը ներկայ գտնուիլ Ս. եկեղեցւոյս տօնախմբութեան։

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ՃԵՄԱՐԱՆԻՆ

Երրորդ Տարեշրջանը

Կ'ԸՍԿՍԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՈՒԹԻՆ

Յառաջիկայ տարի նեմարանը ունենալու է վեց կարգ։ Զորս հիմնական դասարաններ, որոնք կը համապատասխանեն Ֆրանս. լիսէներու 6րդ 5րդ, 4րդ եւ 3րդ կարգերուն։ Այլ եւ երկու նախապատրաստական կարգ. առաջին նախապատրաստականը ուսման տարին է, 9—10 տարեկաններու համար, երկրորդ պատրաստականի ուսման յորորդ տարին է 10—11 տարեկաններու համար։

Ծրագիրն ու յայտագիրը ստանալու համար դիմել Վարչութեան։

Արձանագրութեան համար անձամբ կարելի է դիմել նեմարան Յուլիս եւ Հոկտեմբեր ամիսներուն առաջին երկու շաբաթներ, իսկ գրաւոր կերպով կարելի է դիմել միշտ հետեւեալ հասցէով՝

Léon Chant
CollègeArménien
Rue Kantari Beyrouth, Liban

ձեռքը՝ անձնասպան ըլլալու դիրքի մէջ։

Տեսած էր որ տարեանակին բերանը հպած է ղժբախտին ճակատին։

Հասկցած էր... Զէր վարանած ճապարանքով մօտենալու Ժան Սէրէզի։

Եւ իր ներկայութիւնը փրկած էր իր զաւակը արեւանդողին կեանքը...։

Հիմայ հայրը և սիրահարը դէմ դիմաց կը գտնուէին...։

Արդարացած էին այն ծանր կասկածները որ մղած էին պարոն Բրիվան Ժան Սէրէզի յարկաբաժինը մտնելու։

Երիտասարդ նկարիչին դիրքը ցոյց կուտար թէ յանցաւոր է։

Գլուխը ծռած, ուսերը կքած, պրն. Բրիվայի հեղինակաւոր նայուածքէն կը խուսափէր՝ մեքենականորէն նայելով գետին ինկած անօգուտ զէնքին...

Պրն. Բրիվա կը տեսնէր նաեւ Ժան Սէրէզի եւ Գլոտի միջև գոյութիւն ունեցող կապակցութեան ապացոյցը։

Պատին վրայ ձուաձեւ շրջանակի մը մէջ պատուոյ տեղը կախուած էր Գլոտի մեծադիր լուսանկարը։

Հովուերգութեան մը գոյութիւնը հասկցած էր։

Կ'ընար վերակազմել սիրավէպին զանազան անցքերը. Ժան Սէրէզի յուսահատական չարժումը պարզած էր իրեն երկու օրուերու մէջ բռնկած սիրոյն լրջութիւնը։

Ժամանցի համար սիրաբանողներ անձնասպան չեն ըլլար։ Լուրջ պատճառներ պէտք են որ մարդ կեանքին շնորհած հաճոյքները ասանց նկատի ունենալու անձնասպան ըլլալ ուզէ։

Պրն. Բրիվա երկարօրէն Ժան Սէրէզի նայեցաւ և կամաց կամաց իր դէմքը հպարտ երեւոյթ մը ստացաւ։

Յարգելի պետական պաշտօնեան ինք անձամբ եկած տեղեկացուցած է դժբախտութիւնը։ Կը կարծուի թէ յուսահատական արարք մըն է որովհետեւ իր ծնողաց հացէին ձգուած նամակի մը մէջ Օր. Գլոտ Բ... որոշ կերպով ըսած է թէ կ'ուզէ վերջ տալ կեանքին։ Երիտասարդ աղջկան նկարագրութիւնը տուած է հայրը ոստիկանութեան։

Պ. Բրիվա ոստիկանապետին քով գացած առեն երբէք մտքէն չէր անցուցած թէ իր յայտարարութիւնը այսպիսի հրատարակութեան մը առիթ պիտի տար։

Նոյնպէս չէր կրցած նախատեսել թէ այս տողերը պիտի կարդացուէին այն մարդուն կողմէ՝ որ իրեն չափ կը հետաքրքրուէր Գլոտի անհետացումով։

Արդարև այս երկու վէճերուն միջև զուգընթացութիւն մը կը հաստատուէր։ Եւ մինչ Պ. Բրիվա չէր ուզեր հաւատալ իր աղջկան անձնասպանութեան, Ժան Սէրէզ կատարեալ՞ հաժոզուած էր իր սիրուհիին մահուան։

Գլոտը լաւ կը ճանչնար. գիտէր թէ ան երբէք իզուր տեղը և թեթեւօրէն այս տեսակ եղեռնական բարպառնալիքներ չէր ըներ։

— Անձնասպան հզաւ...հեծեց երիտասարդ նկարիչը։

Խանարհած էր այս վարկածին ասջև. չէր ուզեր հակաճառել ինքզինքին հետ այս խնդրոյն շուրջ։ Գլոտի անձնասպանութեան վստահ էր։ Յուսահատորէն վերադարձաւ։

Եւ սակայն ճամբու ընթացքին ուզեց օրակ օրակ չդիմայել պատահարները։

Իր ուղեղը կը սեղմէր խնդրոյն լուծումը գտնելու համար։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ՉԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Ուաշինկթըն.— Ամերիկա կ'իմայնէ Ազգերու Դաշնակցութեան որ բարեկամաբար կ'ընդունի ժամանակցիլ զինաթափութեան համաժողովին։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ

Թէհրան։— Համաձայնութիւն մը գոյացաւ պարսկական կառավարութեան և շուէյտական ընկերութեան մը միջև։ Այս համաձայնութեամբ ընկերութիւնը պիտի տայ Պարսկաստանի մէկ միլիոն արժէքով երկաթուղիի պիտույքներ, այն պայմանաւ որ այս գումարին մէկ քառորդը վճարուի գորգով և ուրիշ պարսկական արտադրութիւններով։

ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀՌՈՄԻ ՄՐՃԱՆԱԿԸ

Փարիզ։— Ճարտարագիտութեան հռոմի մեծ մրցանակը ստացաւ Պ. Տէնկլէռ՝ աշակերտ Տէֆրանսի, Կարնիէի, Մատելինի և Օպլէի։

ՓՈՐՁԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Լոնտոն։— Անգլիական կառավարութիւնը ընդունեց Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ առաջարկուած Յուլիս 17 թուականը փորձագէտներու հաժողովի գումարման համար։

Պ. ՌԷՅՆՕ ՀՆԴԿԱԶԻՆ ԿԵՐԹԱՑ

Փարիզ։— Գաղթավայրերու նախագահ Պ. Ռէյնօ, Օգոստոսի վերջերը կամ Սեպտեմբերի սկիզբը ճամբորդութիւն մը պիտի կատարէ Ծայր Արեւելքի ֆրանսական գաղթավայրերուն մէջ։

ՓԱՐԻԶ ՕԳԱՆԱՒՈՐԴԸ

Հելիոբոլիս։— Փարիզի օդանաւը թռչեցաւ դէպի Պէնկազի։

ՃԱԲՈՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ Կ'ԸՆԷ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻՆ

Թոքիօ։— Վերջին յուներու հաւաձայն, 90 Չինացի սպաննուեցան և 170 Չինացի ալ վիրաւորուեցան Հէյանանտոյի գաւառին մէջ։ Փինկ-Եանկի մէջ 60 Յապոնացի ձերբակալուեցան։ Ճապոն թերթերը միաձայնութեամբ կը պահանջեն Քօէչացիներուն այս վայրագ խժդժութիւնները և ծանր բարդութիւններէ վախնալով, կառավարութիւնը կը հրաւիրեն առաջը առնելու նոր խռովութեանց։

Դահլիճը ընդունելով հանդերձ թէ ինքը պատասխանատու չէ միջեալ դէպքերու, որոշեց Չինացի զոհերուն ընտանիքներուն հատուցում ընել։

Պրիւնինկի նաւակը Մուսոլինիի

Հռոմ։— Պերլինի իտալական դեսպան Պ. Օրսինի Պաոլոնի Կրանտիի հետ Մուսոլինիի այցելելով անոր յանձնեց գերման վարչապետ Պրիւնինկի մէկ նաւակը։

Պրիւնինկ այս նաւակին մէջ իր երախտագիտութիւնը յայտնելէ վերջ նախագահ Հուվերի հանդէպ, կը յայտնէ թէ ամերիկեան այս իրատես և կորովի քաղաքականութիւնը երկար ատենէ ի վեր Իտալիոյ կողմէ որդեգրուած էր Պ. Մուսոլինիի առաջնորդութեամբ։ Ասկէ զատ կը մատնա շէ այն խոր գոհունակութիւնը, որ առաջ եկաւ Գերմանիոյ մէջ, երբ Իտալիա անվերապահ կերպով ընդունեց ամերիկեան առաջարկը։

Կիլերուն խաղաղը

Միլան։— Վիճակագրութեան մը հաւաձայն, Միլանոյի բնակչութեան մէջ կիներուն թիւը 36,500 աւելի է արբերուն թիւէն։

Նոպէլի 1931 տարուայ մրցանակը

Սթոքհոլմ։— Նոպէլի 1931 տարուայ մրցանակը կը հասնի մօտաւորապէս 1 միլիոն 200 հազար ֆրանքի։

Ռէյիասպանի տնօրէնին պատոյը

Փարիզ։— Պ. Լուիթեր, Լոնտոնէն վերադառնալու միջոցին Փարիզ հանդիպելով տեսակցեալ «Պանք տը Ֆրանսի» կառավարիչին և ելեմտական նախարարին հետ։

ՕԹԷԼ

ԱԼԷՆՊԻ

Hôtel ALLENBY

ԱԼԷՊՊԻ ՓՈՂՈՑ

ԹԼԼԷՖ. 262

ՀԵՌԱԳԻՐ HOTEL ALLEMBY

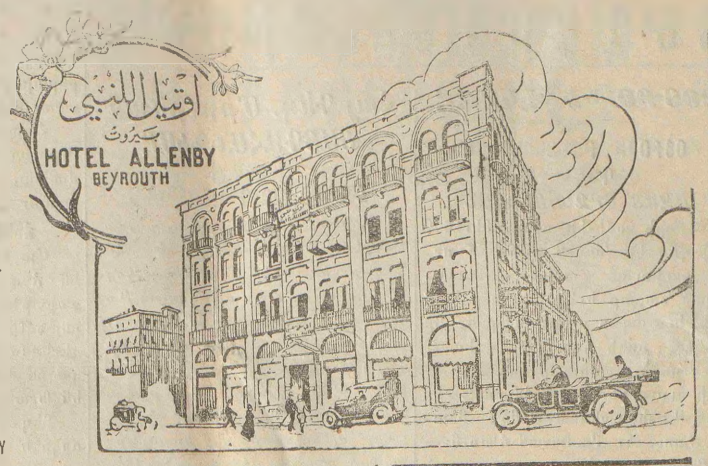

Հայկական նոր օթէլ. անունին չափ փառաւոր, անբաղդատելիօրէն մաքուր, շքեղ տեսարան, բոլոր սենեակները փողոցի վրայ, խնամուած սպասարկութիւն.

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՄՕՏ ՕՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԵՂ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ

ՇԱՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԻՔ

Տէր եւ տնօրէն՝
ՎԱՀԱՆ ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ և
Ժ. ԱԲԷԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ մնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ

ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼ ԼԻԲԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—
(Կէսօրէ վերջ 1 —

ՄՆԹ.— Հիգիէսբրի եւ տարաբ կէսօրէ առաջ 10—12 ադամ հիւանդներուն ձրի։

ԱՆԴՐՈՆ

Հայկական մաքուր սրանոցը միակ սրանոցը Զանգէլի մէջ

ՀԱՅԵՐՈՒ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ԶՐՕՒ ԳԻՆ

ՉԻՆՈՐՈՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Ց. ՕՎԱՆԵՍԵԱՆ

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու բաժնին։* Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ ժամը 2—6-ի գլխիին Rue de Damas, № 15, ի հարկին հիւանդները ուղարկի հիւանդանոց կ'ընդունուին Իր կողմէ տրուած մուտքի աբօռով։ Վկայեալ ազատաց ·ր ձրի։

ՕԹԷԼ

ԼԻՒՔՍ

ՉԱՀԼԷ ՉԱՀԼԷ

— ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ —

Կեդրոնական ամենագեղեցիկ դիրքի վրայ, բոլորովին նոր կահաւորում
Մաքուր եւ անթերի սպասարկութիւն ու դիւրամատչելի գին
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ հաց
Ընտանիքներու համար մասնաւոր դիւրութիւն

Մեր նշանաբանն է՝
1.— *Մաքրութիւն*
2.— *Մաքրութիւն*
3.— *Մաքրութիւն*

ՉԱՀԼԷ ՉԱՀԼԷ

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՕՔԹ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ

(Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն)

Դիտական վերջին մեթոտներով, կատարելագործուած վիրաբուժական գործիքներով եւ 32 տարուան փորձառութեամբ կը դարմանուին հետեւեալ հիւանդութիւններ.—

Ա.— Վիրաբուժական ամեն կարգի գործողութիւններ։
Բ.— Մննդաբերութիւն առանց վտանգի, մասնաւոր սպասարկութիւն գիշերուան համար։
Գ.— Իգական սեռի ծննդաբերական գործարաններու հին և նոր բոլորախտերը գիտական վերջին մեթոտներով։
Դ.— Արանց և կանանց ֆրանկախտի եւ ջերմաժիզութեան հիւանդութիւնները կը դարմանուին նորագիւտ դեղերով և առանց ցաւի ներարկումներով։
Ե.— Աչքի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Բօսալ Մէյլ Լայնի Անգլիական պաշտօնական բժիշկի հանգամանքով մեր քանի մ և դարմանած հազարաւոր ճամբորդները առանց արգելքի իրենց տեղը հասած են։
Զ.— Հոգեմտօրէն կը դարմանուին նաև ժալարիան, ներքին և ժորթի հիւանդութիւններ ինչպէս նաև երախաներու հիւանդութիւններ։
Է.— Երեքշաբթի օրերը կէսօրէ ետք ժամը 3—6 աղքատներուն ձրի։

Ընդունելութեան ժամեր։ Ամեն օր 8—12 և 3—6

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ։ Թրամվայի Ընկերութեան մօտ, Առողջութեան դեղարանի քով, Պարպարիներու վերեւին վրայ։—

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ԶԻՒՐՇԱՒԻ

Մեծ Վիճակահանութիւն

(Crand National-Derby-St. Leger-Manchester November Haudicep)

Իրլանտական Զիւրաւի ազգային Վիճակահանութեան տոմսակներ նոսած են։

Հանձիրով կը տեղեկացնենք թէ՝ մասնաւոր կարգադրութեամբ՝ առաջիկայ ձիարշաւին համար բացառաբար՝ ԱԼԵՆ տոմսակ գնողին ՀԻՆԳՈՒՆԿՍ տոմսակի եւ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒՆ տոմսակ գնողին ՏԱՍՆՈՒՄԻՆ տոմսակի փոխարէն միայն պիտի զանձեմ։ Իսկ վանառորդներուն պիտի բնեմ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԻՆ մը չէ սեսնուած միեսնե հիմա։

Տոմսակներու սովորական գիներն են՝ 310 ս. դ. եւ 200 ս. դ.։

Վանառորդները կրնան վերադարձել չծախուած տոմսակներ։

Եթէ անձնապէս պիտի խորհս, օգտուէ այս առիթէն բացառիկ գնով եւ հարուստ եղիր տանելով անհատաբաժիներէն ՀԱԿԱԼ ԴՈՒՍՄԱՆՆԵՐ։ Իսկ եթէ ծախելով դրամ տանիլ կուզես՝ ուրիշներուն պէս շատ ապագրանքդ հիմակուընէ տայու։ Խանիկ դրամ չեմ ուզեր վանառորդներէն։

Գորսա — Պէյրութ
(Փոսարկղ 422)

Մ. ԿԱԼՊՐԱՇ
Վիճակահանութեանց ընդհ. գործակալութիւն

ԾԱՆՕԹ.— Զիւրաւի այս տոմսակներ գնեցէք մի միայն այն անձէն որուն պատասխանատուութեանը վստահ էք։

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ

ՍՅՈՒԼԵՏՅԷՔ ԾԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ. Ա. ՇԱՀԵԱՆ

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապապրանքով ամեն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գովասուած են։

Նիր Իսք Բիլիֆի նախկին Դազիրի գորգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշեանի,

ԷՃՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

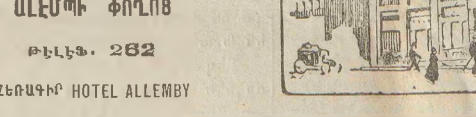

«Time is money»

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԳԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ

անգուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տանեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր բոպեներն անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիքել, կիներու եւ այրերու համար։

Ա.Ղ.Ա.Ն.Ա.Ն.Ա.Ն